

SWEDSECS DISCIPLINNÄMND

BESLUT 2022-10-18
2022:41SwedSec Licensiering AB
Licenshavaren

BESLUT

Disciplinnämnden meddelar licenshavaren en erinran.

SKÄL

Bakgrund

Licenshavaren var vid tiden för överträdelserna anställd som privatrådgivare hos ett anslutet företag och innehavare av licens hos SwedSec Licensiering AB (Swedsec).

Företaget har anmält att licenshavaren i samband med ett låneärende sålt sin klocka till kunden och låtit kunden betala handpenning på en bil som köpts av licenshavaren, och därmed begått en regelöverträdelse kopplad till intressekonflikter.

Med hänvisning till företagets anmälan har Swedsecs disciplinutskott överlämnat ärendet till disciplinnämnden och föreslagit att licenshavaren meddelas en erinran.

Företaget har i anmälan till Swedsec anfört i huvudsak följande. Företaget fick i början av 2022 kännedom om att en kund hade vidtagit flera transaktioner som inte verkade stämma överens med det syfte som avgivits för kreditupplägget, vilket var att köpa ett fritidshus.

En avvikelse var att kunden genomfört en betalning av handpenning för en bil. Bilens registrerade ägare var emellertid inte kunden utan licenshavaren, som också handlagt krediten. Transaktionen till bilfirman skedde i nära anslutning till kreditberedningen liksom i nära anslutning till att lånet betalades ut till kunden vilket enligt företagets bedömning har ökat risken för att licenshavarens egna intressen har gagnats.

Den aktuella personen blev kund i företaget i början av juli 2021 och beviljades ett lånelöfte samma dag. Kunden bodde inte i kontorets geografiska område och verkade inte ha något annat boende i närområdet. I september öppnade licenshavaren konton och tjänster till kunden och fem dagar senare genomförde han ett rådgivningsstöd med ”rådgivning – boende” inför utbetalning av lån. Lånet beviljades i slutet av september och betalades ut till kundens konto i företaget i början av oktober. Dagen efter att lånet betalats ut betalade

kunden handpenningen för licenshavarens bil direkt till bilfirman. Den 18 november 2021 hjälpte licenshavaren kunden att avsluta det konto som alla transaktioner gällande lån och betalningar skett genom.

Kunden var bosatt på annan ort och syftet med lånet var enligt ansökan att köpa ett fritidshus i närområdet. Vid företagets granskning verkar inte lånet ha gått till att köpa ett fritidshus. Vid företagets fördjupade granskning av detta ärende har det även framkommit att bostadsvärderingen som använts som grund för ärendet är genomförd av en mäklare som inte har någon anknytning till orten. Det fanns vidare två värderingar med 15 dagars mellanrum. En värdering den 21 september 2021 med ett värde på 7,5 mkr och en ny värdering den 5 oktober på 9 mkr. Innehållet i värderingen skiljer sig inte mycket åt. När företaget stämde av detta med licenshavaren menade han att det berodde på att det skett en tillbyggnad och renovering i fastigheten och att han ansåg att det var rimligt. Det är även det som framgick av en villkorsändring som genomfördes den 6 oktober där amorteringen justerades från tre till en procent kopplat till en ny värdering med anledning tillbyggnad. Senare har det även visat sig att den aktuella mäklaren som genomförde värderingen var kund i företaget sedan juli 2021 och hade licenshavaren som kundansvarig.

Den personalansvarige chefen hade ett möte med licenshavaren som då berättade att kunden köpt hans klocka (en Rolex). Kunden hade vid ett kundmöte frågat honom om hans klocka var till salu. Licenshavaren tyckte att han fick ett bra bud på klockan och föreslog själv att pengarna kunde betalas direkt till en bilfirma i stället för till honom eftersom priset de kommit överens om gällande klockan motsvarade vad licenshavaren skulle betala i handpenning för bilen. Licenshavaren uppgav att han vid tillfället inte reflekterade över att detta var ett olämpligt upplägg och ett olämpligt agerande. Det var först när chefen ställde mer direkta frågor som licenshavaren berättade om detaljerna i händelseförloppet.

Företaget beslutade med anledning av det inträffade att begränsa licenshavarens kreditmandat. Begränsningen består i att samtliga kreditärenden ska beredas i en högre beslutsinstans. Efter ca två månaders utredning och en sammanlagd bedömning fick licenshavaren även en skriftlig varning kopplat till regelöverträdelse där egna affärer skett med kund vilket strider mot regelverket och företagets policy samt riktlinje gällande intressekonflikter. Licenshavarens kreditmandat kommer att vara fortsatt begränsat fram till dess att företaget känner en trygghet i att han agerar enligt företagets policy och riktlinjer, samt inser vikten av att vara öppen i sin dialog i syfte att visa att han tagit lärdom av den inträffade incidenten. Om fler avvikelser identifieras kan angivna konsekvenser omprövas.

Företagets bedömning är att detta är en regelöverträdelse kopplat till intressekonflikter, särskilt när egna affärer sker i nära anslutning till att företaget har lånat ut pengar till en kund och licenshavaren själv hanterat kreditärendet. Dessutom har inte syfte och art stämt med lånet, och delar av lånet har gått till att köpa licenshavarens klocka (ca 100 tkr). Företagets bedömning är även att tillvägagångssättet gällande betalningen är avvikande från ett normalt beteende och skulle kunna tolkas som ett upplägg för att försöka dölja affären.

Licenshavaren har anfört i huvudsak följande. Han vill tillägga att krediten inte bara avsåg köp av ett fritidshus, utan även renovering av kundens befintliga fastighet. Kunden fick sin kredit beviljad utifrån de tillgångar denne hade vid ansökan. Någon ytterligare säkerhet för krediten i form av ett fritidshus krävdes därför inte. Kunden önskade att få krediten utbetald på sitt konto och det fanns inget direkt hinder eller förbud mot att utbetalningen gjordes enligt kundens önskemål.

Det var han själv som berättade för sin chef om försäljningen av klockan. Han har inte haft någon avsikt att dölja affären utan såg helt enkelt en möjlighet att minimera antalet transaktioner genom att låta köparen av klockan betala handpenningen på bilen. Affären som helhet ska ses mer som en tillfällighet; frågan om försäljning av klockan sammanföll i tid med att hans i augusti 2021 bokade s.k. demobil skulle betalas.

Det var kunden som tog initiativ till köp av klockan. Kunden frågade honom vid ett möte om han skulle vilja sälja sin klocka. Det skedde efter det att kunden fått sin kredit beviljad och utbetald. Utifrån den beredning som han hade gjort så visste han en del om kundens befintliga tillgångar. Han kunde dock omöjligen veta att kunden hade tänkt betala klockan med pengar från bolånet, om det nu var så. Vad gäller frågan om att han skulle ha otillbörligen skott sig på försäljningen så måste ett antal faktorer som marknadspris, modell, utbud räknas in. Det kan ju inte vara principiellt omöjligt för en medarbetare i bank att sälja någonting, även med viss vinst, till någon av företagets kunder. En sådan affär måste bedömas i sitt sammanhang. Han blev i detta fall tillfrågad om att sälja något som många eftertraktar, vilket kan förklara att han inte såg förfrågan i sig som något som han skulle ifrågasätta.

Kunden hade vid tillfället för försäljning av klockan fått sin kredit beviljad och pengarna fanns på kundens konto. Företaget har inte framfört några negativa synpunkter på hur han berett kundkrediten. Beredningen av krediten måste anses ha skett enligt företagets regler och rutin. Detta innebär bl.a. att han inte ensam beviljat krediten. Att kunden inte vid denna tidpunkt köpt något fritidshus kan inte han belastas för.

Företaget uppger att ett större belopp betalats ut direkt till ett konto, i stället för att utbetalning skett vid själva fastighetsköpet. Krediten beviljades utifrån de tillgångar kunden redan hade. Någon ytterligare säkerhet krävdes inte. Därför kunde utbetalning ske utan att något köp av fritidshus var omedelbart förestående.

Företaget har tagit upp att han öppnat upp konton och tjänster åt kunden och att ett av kontona avslutades, enligt företaget eventuellt för att dölja transaktionen med klockan. Han vill i anledning av detta förtydliga att han rutinemässigt öppnade två konton den 17 september, ett transaktionskonto för att hantera krediten och ett avsett att ha som en buffert. Det visade sig att kunden enbart använder sig av ett konto och därför avslutades ett av kontona den 18 november 2021. Det andra kontot har kunden kvar än idag som transaktionskonto för lånet.

Det avslutade kontot kan på några minuter tas fram och granskas med alla transaktioner intakta. Det går att tolka företaget som att det vore möjligt att dölja tidigare transaktioner på ett konto genom att avsluta det, vilket självfallet är fel. Han har berättat om försäljningen av klockan för sin chef och har inte försökt att dölja affären på något sätt.

Han ser företagets åtgärder i samband med anmälan som positiva och har gett honom en chans att få ytterligare erfarenhet i yrket som bankrådgivare. Företaget har i anmälan framhållit att han, förutom den händelse som lett till detta ärende, fungerat bra visavi kunder och medarbetare. Han har, som företaget angett, inte varit anställd så länge.

Då detta rör en enstaka händelse i ett för övrigt vitsordat arbete, vilket tillsammans med att han och företaget under en period stämmer av hans arbete, anser han att Swedsecs åtgärd i detta fall kan stanna vid det som varit. Detta med tanke på företagets åtgärder och deras pågående dialog.

Överväganden

Licenshavaren har ostridigt i nära anslutning till att han beviljat kredit till en kund sålt sin klocka till denne, varvid han tillsett att kunden betalat handpenningen på en bil som licenshavaren beställt sedan tidigare. Det kan inte anses visat att transaktionen skett för att dölja affären. När kunden, i anslutning till att lånet hade beviljats, ville köpa licenshavarens klocka måste emellertid en sådan intressekonflikt anses ha uppstått som ska hanteras i enlighet med företagets riktlinjer. Under sådana förhållanden borde han i det minsta ha tagit upp saken med närmaste chef eller med compliancefunktionen på företaget. Så har inte skett. Detta står i strid med företagets policy för intressekonflikter vilken har stöd i Finansinspektionens allmänna råd (FFFS 1998:22) om riktlinjer för hantering av etiska frågor och i lag.

Överträdelsens allvar ligger på gränsen till vad som bör föranleda en varning. Med beaktande av att fråga är om ett enstaka fall och med hänsyn till de åtgärder som företaget vidtagit kan emellertid påföljden, med tvekan, stanna vid en erinran.

På disciplinnämndens vägnar

Petter Asp

I nämndens beslut har deltagit justitierådet Petter Asp, bolagsjuristen Mats Beckman, f.d. börschefen Carl Johan Högbom, direktören Kajsa Lindståhl och f.d. chefsjuristen Jan Persson.